

СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол ургаса хурялгы ба хүдөө-ажахын продуктнуудай бэлэдхэлы амжалтатай найнаар үнэргэхын тон шухала услови хадаа хамаг бүхы комбайн, трактор, простой машина, автомашины гөөр хүдэлгэхэ, колхозуудта ба совхозуудта тухалхын тулада хурялгын хүдэлмэридэ городой, хүдөө-гаварай ажал хэжэ шадаха зоние ба хурагшадые хандуулха ябадал болоно гэжэ тоолоно.

ССР Союзай Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

1943 оной ургаса хурялга ба хүдөө-ажахын продуктнуудай бэлэдхэл тухай

СССР-ай Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол Улаан Арми ба гүрэнөө хоолой зүйлүүдээр, ажаулдбэ түүхэй эдлэлүүдээр хүсэ хангалтын тулада 1943 ондо ургаса хурялгы ба хүдөө-ажахын продуктнууды бэлэдхэхэ тусэбне саг болзоор дүүргэхэ тусгаар шухала удхалтай байһан тухай облысполком, крайисполком, республикануудай Совнарком, ВКП(б)-гэй Обком, крайком, союзна республикануудай компартийн ЦК, райисполком, партиин райком, МТС ба совхозуудай директорнууд болон колхозуудай правленийүүдэй анхаралынь хандуулна.

бэлхэгүй байһан ба муугаар хэрэглэһэн, гараараа сабшажа хадажа абаха ябадалы хангалтагүйгөөр эмхидхэн, хадаһан таряагаа тарэ дары боожо абаха ябадалы хангагүй, таряагаа боожо сомохын орondo хүйн үйлэшэлжэ бухалдаг ушарнууд үүсэһ бэшэ бии байгаа, тийн жажэ-нүүд нэмэл полевой тогууд олоор байгуулагдажа тэндэ таряагаа гэмтэхэ гутааха ябадалнууд олоор үзэгдэлэг бэлэй.

СССР-эй Наркомаг, Наркомсовхоз илангаа Челябинска, Куйбышевска, Омско, Пензенска, Саратовска, областнууд, Алтайска хизаар, Башкирска ба Татарска АССР-нуудай советскэ ба партиин организациинууд хүдөө-ажахын продуктнууды, түүхын түрүүндэ, таряа бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэһэн алуу гаргаһан байгаа гэбэл: колхозууд ба совхозуудта таряахурялга өхлөмсөөр гүрэндэ таряа ташааха ябадалы эмхидхэгүй, тэрэнь дээрһээ болжэ зар байоннууд, колхозууд ба совхозууд хүдөө-ажахын продуктнууды бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбне хүсэд дүүргэхэгүй байшо.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1943 ондо таряанай ургасы хамаг саг соонь амжалатай найнаар хуряжа абаха ба 1943 ондо хүдөө-ажахын продуктнууды бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбне дүүргэхэ ябадал хадаа немецко-фашистска булитаргашды түргөөр даража хангаха хэрэгтэ советскэ, партиин ба комсомольскэ организациинуудай, совхозууд, колхозууд, МТС, колхознигууд ба колхозни-цанууд, МТС ба совхозуудай хүдөлмэришдэй угаа шухала сэрэгэй-ажахын зоригонуудай нэгэһинь болоно гэжэ тоолоно.

дээр ба совхозуудта 50—60 үдэрэй нормэ дүүргэхэ, тийхээ хурагшад колхозуудта 20—30 ажалта үдэр ба совхозуудта 20—30 үдэрэй нормэ дүүргэхэ, тароние гүйсэхдөө байхдаа тэдэнь өөһаһнгөө дураар гаража ошоходон болохо.

ургасын гээлтэнүүдтэй тэмсэхэ ябадал болбол илангаа шухала удхашанартай гэжэ нотагай советскэ, партиин ба газартаряалангай органуудай, МТС, колхоз, совхозуудай анхаралы хандуулан, нима зорилготойгоор облысполком, крайисполком, республикануудай совнаркомууд, обком, крайкомууд ба союзна республикануудай компартийн ЦК-нууды, райисполком, партиин райкомууд, МТС ба совхозуудай директорнууд ба колхозууды уялгалха гэбэл:

СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол ургаса хурялгы ба хүдөө-ажахын продуктнуудай бэлэдхэлы амжалтатай найнаар үнэргэхын тон шухала услови хадаа хамаг бүхы комбайн, трактор, простой машина, автомашини хамаг саг соонь аажоо бэлэн болсоно, таряахурялгы үедэ тэрэниие хандуугаар хүдэлгэхэ, колхозуудта ба совхозуудта тухалхын тулада хурялгын хүдөлмэришдэ городой, хүдөө-гаварай ажал хэжэ шадаха зоние ба үргэшды хандуулха ябадал болоно гэжэ тоолоно.

Недөндө газартаряалангай, советскэ ба партиин органуудсй зарим хүтэлэгшэд дайнай үени байлалда ургаса хуряадаа тохёолдохо бэрхэсээлтэ тоогоогүй, комбайнууды хамаг саг соонь найн шанартайгаар хальбон хаша ба тэрэниие ургаса хурялга тэрэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ амалы хангагүй байһан дээрһөөнь хурялгын хүдөлмэри үни удаан саг соо үргэһгүй, таряа сохилго хама саргоо хэдгээгүй ба Сибирь, Поволжье ба бусад хэдэн областнуудта таряанай ажалта нилээд эхээр болоһон тарэ алдуу үгээ мөөгө жэлдэ дахад дабтажа болохгүй байһан тухай СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол советскэ, партиин организациинуудта, ВКП(б)-гэй Наркомз ба Наркомсовхозоор ирилшалан хандуулна. Тийхын хажуулар газартаряалангай советскэ ба партиин олоһон организациинууд, колхозууд, совхозууд ба МТС-үүд хурялгын түрүүшын үдэрһөө хойшо морин машинанууды хэрэглэхээр саг соонь

гэй хэрэгдэхэ Главнефтсынабыс уялгалха.

7. Комбайнууды тракторна бригадануудта даалгажа үгэхэ. Комбайнова хурялгы тракторна бригадануудай хүдэлмэрин түсэб со оруулхынь МТС-эй директорнууды уялгалха. Комбайнер гэжэ агрегатдай начальник байһан хадаа тракторна бригадын бригадиртай мэдэлтэй байха гэжэ тогтооно. Тэрэ хадаа комбайнова хурялгын түсэбне дүүргэхэ ба комбайнуудай техникэскэ байдалай түлөө комбайнертай хамта МТС-эй үмэнэ харюусаха болоно.

а) ургаса байһан таряа хуряангүйгөөр алхартарынь ба хэтэрэринь байлгахгүй. Амархан алхардаг сортнууды ба к/культуранууды—рожь, яровой зөөлэн шеница, ячмень, шара будаа, горох, чечевича, горчица ба бусды тэн болгондон болзорто хуряаха ябадалда тусхай анхарала хандуулха;

Недөндө газартаряалангай, советскэ ба партиин органуудсй зарим хүтэлэгшэд дайнай үени байлалда ургаса хуряадаа тохёолдохо бэрхэсээлтэ тоогоогүй, комбайнууды хамаг саг соонь найн шанартайгаар хальбон хаша ба тэрэниие ургаса хурялга тэрэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ амалы хангагүй байһан дээрһөөнь хурялгын хүдөлмэри үни удаан саг соо үргэһгүй, таряа сохилго хама саргоо хэдгээгүй ба Сибирь, Поволжье ба бусад хэдэн областнуудта таряанай ажалта нилээд эхээр болоһон тарэ алдуу үгээ мөөгө жэлдэ дахад дабтажа болохгүй байһан тухай СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол советскэ, партиин организациинуудта, ВКП(б)-гэй Наркомз ба Наркомсовхозоор ирилшалан хандуулна. Тийхын хажуулар газартаряалангай советскэ ба партиин олоһон организациинууд, колхозууд, совхозууд ба МТС-үүд хурялгын түрүүшын үдэрһөө хойшо морин машинанууды хэрэглэхээр саг соонь

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1943 ондо таряанай ургасы хамаг саг соонь амжалатай найнаар хуряжа абаха ба 1943 ондо хүдөө-ажахын продуктнууды бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбне дүүргэхэ ябадал хадаа немецко-фашистска булитаргашды түргөөр даража хангаха хэрэгтэ советскэ, партиин ба комсомольскэ организациинуудай, совхозууд, колхозууд, МТС, колхознигууд ба колхозни-цанууд, МТС ба совхозуудай хүдөлмэришдэй угаа шухала сэрэгэй-ажахын зоригонуудай нэгэһинь болоно гэжэ тоолоно.

8. Неодо полевой хүдэлмэри дээрэ бүхы колхознигуудта ба горох болон районно центригуудтэ элсүүлэгдэхэн зоние хэрэглэхэ ябадалы тоогоогүй байһан үнэргэгшэ жэлэй алуугаа дабтажа болохгүй гэжэ облысполком, крайисполком, республикануудай совнарком, обком, крайком ба союзна республикануудай компартийн ЦК, партиин райком ба райисполкомуудта урилшалан хандуулха.

9. Таряахурялгын үелэ зэргэшэдэг хамаг бүхы полевой хүдэлмэриде бүхы аргатэй эмгэтэй колхознигууд, эдиршүүд, совхозуудай хүдэлмэришд ба алабаагшадые болон тэрэней бүлэныры, мүн тэрэшалэн колхозуудта ба совхозуудтай территория дээрэ хууһан ажал хажэ шалаха хүнүүдые заабол хабаадүүлха.

б) колхоз, совхоз ба МТС бүхэндэ комбайнууд ба хурялгын простой машинануудта, зерноловительнууды түхээрхэ, набараар ургалан ба хөбтөнөн таряа комбайнуудар дээгүүр хадажа болохгүй. Комбайнуудта доогуур хадахаар тааруулжа хэһэн хелернууды хама саг соонь түхээрхэ, таряахуряаха ба сохилодо орооһоной гээлты ба гадхын тулада комбайн, молотиканууды зүбөөр тааруулжаар комбайнер, машинистнуудтэ заабар үгэхэ. Молотикаар таряа сохилодо ба комбайнуудар таряа хуряахада гээлтгүй сөбэрээр хүдэлмэрихыне саг үргэлжэ хянан шааха;

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1943 ондо таряанай ургасы хамаг саг соонь амжалатай найнаар хуряжа абаха ба 1943 ондо хүдөө-ажахын продуктнууды бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбне дүүргэхэ ябадал хадаа немецко-фашистска булитаргашды түргөөр даража хангаха хэрэгтэ советскэ, партиин ба комсомольскэ организациинуудай, совхозууд, колхозууд, МТС, колхознигууд ба колхозни-цанууд, МТС ба совхозуудай хүдөлмэришдэй угаа шухала сэрэгэй-ажахын зоригонуудай нэгэһинь болоно гэжэ тоолоно.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1943 ондо таряанай ургасы хамаг саг соонь амжалатай найнаар хуряжа абаха ба 1943 ондо хүдөө-ажахын продуктнууды бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбне дүүргэхэ ябадал хадаа немецко-фашистска булитаргашды түргөөр даража хангаха хэрэгтэ советскэ, партиин ба комсомольскэ организациинуудай, совхозууд, колхозууд, МТС, колхознигууд ба колхозни-цанууд, МТС ба совхозуудай хүдөлмэришдэй угаа шухала сэрэгэй-ажахын зоригонуудай нэгэһинь болоно гэжэ тоолоно.

10. МТС, колхозууд ба совхозууд таряахуряалгада хэрэргэ бэлдэхынь шалгажа үзэхэ гүрэнэй шалгалты таряахурялгын эхилтэр үнэргэгшэ. Ургаса хурялгада али тухай бэлдэхынь толоруулха гүрэнэй шалгалта хэһын туладз облысполком, крайисполком, республикануудай совнарком, партиин обком, райком ба союзна республикануудай компартийн ЦК, партиин райком ба райисполкомуудта урилшалан хандуулха.

11. Таряахурялгын үелэ зэргэшэдэг хамаг бүхы полевой хүдэлмэриде бүхы аргатэй эмгэтэй колхознигууд, эдиршүүд, совхозуудай хүдэлмэришд ба алабаагшадые болон тэрэней бүлэныры, мүн тэрэшалэн колхозуудта ба совхозуудтай территория дээрэ хууһан ажал хажэ шалаха хүнүүдые заабол хабаадүүлха.

в) таряагаа хуряжа абаһанай һүүдээр колосынь тон нарыа түжэ абаха ябадалы дэри хангаха. Молотика ба сомоонууд тэмэе болоннууды зөөхэдөө, комбайнуудта тогууд тэмэе, тоогууднаа гүрэнэй ба колхозно зернохранилище тэмэе зөөхэдөө үрилтэ гээлт болохо ябадалы зайлуулха, тийхын тулада бестаряанууд, автомашина, мээршээ, долбэхэ хэхэ брезент хама саг соонь бэлдэхэ, хажархай муу амбарта соо орооһо шараха ябадалы гаргажа болохгүй. 5 хонөгэй турша соо хуряагдажа абһан устакот бүхэн полевоческэ бригадануудта колхозной түрүүлдэгшээр, комбайнар хуряахада—колхозной түрүүлэгшэ ба МТС-эй директорээр тусаагдажа абаха ёһотой гэжэ тогтооно.

Таряанай ургаса хурялгада ба хүдөө-ажахын продуктнууды бэлэдхэлгэдэ түхээрхэ тушаа

1. Колхоз, совхоз ба МТС бүхэндэ таряахурялга, хүдөө-ажахын продуктнууды гүрэндэ ташааха ба өөхө хүдэлмэрин түсэбне зөхөхө, тийхэдөө үд тусбүдтэ соо хүдэлмэрин түсэбне үрбөөр хубаарлан табижа, комбайн, таряахурялгын простой машинанууды, транспортив багажа хэрэгсэлнууды, мори унаагаа хэрэглэхэ ябадалы харвалха, таряа талха ба бусад продуктнууды гүрэндэ ташаахаар эвэлэ байха бригаданууды бии болгохо, таряахурялгын үелэ туладз бусад хүдөө-ажахын хүдэлмэришды хайшан үнэргэгшэ байһанаа наринаар хандуулха.

2. Бүхэн комбайн, трактор, таряахурялгын простой машина, молотика, автомашини, автомашини ба хурялгын үелэ зэбсэг хэрэгсэлнууды хальбон хаша бэлэхэ ябадалы ургаса хурялгын эхилтэр дүүргэхэ. Колхозуудта ба совхозуудта бии байһан морин прямиуды таряа сохилго дээрэ хэрэглэхын тулада тэрэниие хальбон ажалта, транспортта зэбсэг хэрэгсэлнууды ба комут тоногууды хальбон аажоо бэлэн болгохо (тэрэ, бестарка, арба, шенишней автомобильна ба тракторна моторүүд, комут тоног гэхэ мэт).

3. Сэрэгэй захилганууды дүүргэхэдөө таряа хада болгохгүйгөөр МТС ба колхозуудта ажаулдбэриин предприиниудтаа слесарьүүд, сваршанууд, үмэршэ ба мошодо дархал составтайлар хүдэлмэришдэй бригады МТС ба колхозуудай комбайн ба хурялгын машинануудай полевой ремонт хөжөхөн ажалын тулада эльгэхэ.

4. 1943 ондо шара будаагай тарялгын гөрөөхоноор үргэдхэгдэн ба хурялгы богонихон болзоор соо дүүргэхэ ябадалы илангаа шухала болоно гэжэ тоолоно.

5. Колхозуудай үрһөнэй участогууд дээрхи хэмжээ дооро заагдаһанһаа хэтэрүүлэгшээр тогтоохо ёһотой гэбэл: намарай шеница ба яришын талаар зохио культурын тарилгын талаар 12 процент, овёс ба ячменин талаар 13 процент, яровой шеница ба гречухын талаар 15 процент, кукурузын талаар 8 процент, шара будаагай талаар 7 процент, орооһото обово культурын талаар 15 процент, лён-кудряш ба арахисай гадна наран сөгс ба бусад тоһото культурануудай талаар 5 процент, лён-кудряш ба арахисай талаар 15 процент, сое, клешивени ба сагаан будаагай талаар 10 процент.

6. МТС ба совхоз бүхэндэ таряахурялгын үелэ 10 үдэрһөө доошо бэшэ хүдөөр шухала хэрэгтэй элдбон горючи, туркихе материалуудай запасууды таряахурялгын эхилтэр бии болгохо. Июнь—июль—август ба сентябрь барануудта таряа талха зөөхөн тулада МТС ба совхозуудта үгтэһэн горючин лимитууд 1943 оной бүхы гурбадахи кварталтай турша соо абаха байна гэжэ тогтооһон, хүдөө-ажахын үдэлмэришдэ зорюулагдажа үгтэһэн горючине ямар наган ондоо хэрэгтэ гаргалжа болохгүй гэжэ хорихо. Наркомсовхозой совхозуудта горючи үгэхэдэ таряахурялгын хүдэлмэришд ба намарай тарилга хэхэ ябадалда этээн түрүүн үгэхэ байхынь СССР-эй СНК-

дээр ба совхозуудта 50—60 үдэрэй нормэ дүүргэхэ, тийхээ хурагшад колхозуудта 20—30 ажалта үдэр ба совхозуудта 20—30 үдэрэй нормэ дүүргэхэ, тароние гүйсэхдөө байхдаа тэдэнь өөһаһнгөө дураар гаража ошоходон болохо.

Түс культурын хуряалгада эрхим һайн тракторист ба комбайнернууды, тусхай тааруулгаһан комбайнерны бүтэн һайн жатканууд ба лобогрейкунууды табижа, тэдэнуудтэ зерноловительнууды түхээрхэ, уялга ба сомолыне, мүн хуряанан шара будаае сохилгы илангаа богони болзорто үнэргэгшэ.

6. ССР Союзай Совнарком ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол

7. Таряа сохилготойһонгоо һүүдээр ток ба поли дээрэ угаа эхээр гэмтэжэ байдаг тухай совхозуудай директорнууд ба колхозуудай түрүүлэгшөнэрэй анхаралы хандуулха. Ушар нимгээ талха таряагаа гэмтэхэ гутаажа байхагүйн зорилгоор ток дээрэ сохилон ба комбайнар хуряанайнгаа һүүдээр абһан таряагаа 10 хонөгөө үни удаан байлгажа болохгүй гэжэ хорихо.

8. Таряанай зуур дээрэ һуудань ба мүн тэрэшалэн хадагдажа, бухал болжэ ба сомогодо абгадхынь байхдаань ханхиха харыхын тулада бригада бүхэндэ үдэрэй ба һуниин харуулнууды табижа. Тэрэһнээ гадна таряанайнгаа эдешээ болгохоһон урил 10—15 хонөгөө оройтонгой колхознойгоо түрүүлэгшын мэдэлдэ байха аад, таряагаа эржэе байха хүнүүдые томилжо олохо.

9. МТ ба совхозуудай директорнууд, колхозуудай правленни болбол молотикана ба комбайнууднаа гаранан таряа талхы заатгүй шөгнөжэ байха, тогууд дээрэ байгаа талхана тон наринаар ханхиха, ток дээрһээ бэлдэхэдэ пунктда ба колхозуудай амбарнуудта абаашахадаа харуултай байлгах.

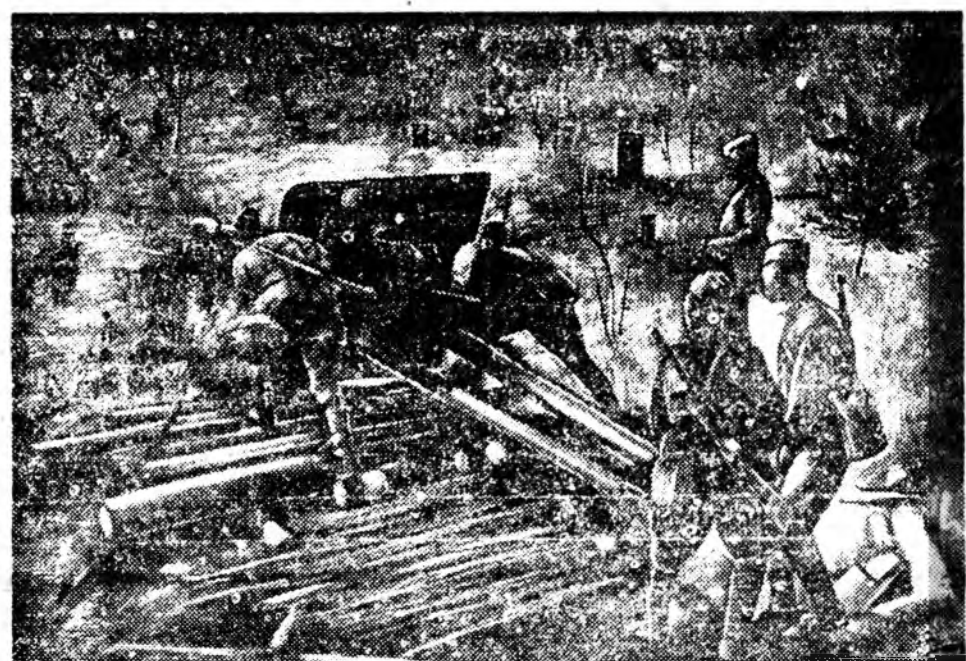
10. Таряахуряалта ба хүдөө-ажахын продуктнууды шэрлэхэ дээрэ хүдэлмэришд байһан колхознигууды урмашүүлхын зорилгоор хурялгын ба бэлдэхэдэ түсэбэй дүврээр колхознигуудтэ орооһо, наран сөгс, хартаабха өвошиие аван болон нимэ хэмжээтэйгээр үгэхэ юм гэбэл: эдэ культуранууды гүрэнэй бэлдэхэдэ пункт дээрэ ташаан хэмжээһэ үндэһлэн орооһото культурануудай талаар 15 процент, сагаан будаагаар 10 процент, наран

11. Таряахурялгын үелэ зэргэшэдэг хамаг бүхы полевой хүдэлмэриде бүхы аргатэй эмгэтэй колхознигууд, эдиршүүд, совхозуудай хүдэлмэришд ба алабаагшадые болон тэрэней бүлэныры, мүн тэрэшалэн колхозуудта ба совхозуудтай территория дээрэ хууһан ажал хажэ шалаха хүнүүдые заабол хабаадүүлха.

12. Комбайнова хуряалга дээрэ хүдэлмэришд байһан колхозуудай трактористнуудта ба МТС-эй разведной ба участково механикуудта шашууды натурээр үгэхэ тухай 1942 ондо байһан гүрмине хэбэрны үлөөхө.

13. Колхозууд ба совхозуудта хамаг бүхы культурануудай ургасын тоо бүрийдэхы наринаар ябулха. Хүдөө-ажахын продукцине бэлэдхэлэй пунктнуудта ба колхозуудай складуудта эльгэхэдөө шөгнөхө ба наклдхойтойгоор ябулха, тэрэһи нөгэ эхемилгээр орооны ташаажа абһан түдэй гар табиалгайгаар үлгөөрһын оройтонгой колхозной счетоводто үгтэхэ зэргэтэй. Таряа талханы ба бусад хүдөө-ажахын продуктнуудай тоо бүрийдэхэдэ хабаадаха документувд барандаа мүнгөн документувд шөгшөөр хадагалдаха ёһотой.

14. Орооһо ба бусад колхозно советско продукцине үрилтэ хулагдаха ябадал тон хвндэ гэмтэ хэрэг болохо байһан дээрһээ, Аралай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол колхозуудай ба совхозуудай талха таряа ба бусад хүдөө-ажахын продукты хулаглагшадые олонитын тухай 1932 ондо гаран августын 7-ой хуулиие хэрэглэхэ хүртэр тон хатуугаар хэбэрхынь сүхүдэй органуды уялгалдаг байна.

ДАЙЛАДЖА БАЙГАА АРМИ. (Волховско фронт). **ЗУРАГ ДЭЭР:** ахалагша сержант С. П. Зыков эхэ буугай расчт эхэ буугаа буудалын шэнэ позиция тодожо байна. Г. Беляниний фото (ТАСС-эй фотохронико).

Советскэ Информбюроһоо

Июлин 17-ой оперативна мэдээсэл

Июлин 17-ой туршада манай сэргүүд фронтын ОРЛОВСКО учасок дээр дайсанай сэргүүсэлтэ ба контрактануудыг нутаг дараг довтолгоо үргэлжлүүлэн ба 10—12 километр урагшаа дабышаа байна. ОРЛОВСКО-КУРСКА зүгтэ манай сэргүүд амжалттай атамануудай эсэртэ урагшаа дабышаа ябана. Хоёр үрэг соо болоһон байдаануудта энэ зүгтэ манай сэргүүд байгша оной июлин 5-ай урда тээ гэж гв, али немецко-фашистка сэргүүдэй довтолгооно урда тээ эзэлжэ байһан байдалаа хуушан түхэлдэн оруулба. БЕЛГОРОДСКЭ зүгтэ тагнуулаш үнэ бэлдэртэ болоо. Июлин 16-ай туршада манай сэргүүд фронтын Орловско учасок дээр ба Орловско-Курска зүгтэ 168 немецкэ танкы гэмтэһэн ба үгы хэлэн байна. Агаарай байдаануудта ба зөм гнз артиллерийн буудалгаар дайсанай 106 самолёт унаагадда.

Фронтын Орловско учасок дээр манай сэргүүд дайсанай сэргүүсэлтэ ба контрактануудыг нутаг дараг довтолгоо үргэлжлүүлбэ. Немецүүд советскэ сэргүүдэй урагшаа дабышгыг хаагуулаха гэжэ бэлдэжэ, резервнүүдыг яаралаар татаа асарха. Дайсан болбол Улан Армянн частинуудай сохилгонуудаа эхэ гээлтгэнүүдтэ ороһон ба хэдэн һуурин газарнуудыг орхиһон байна. Немецкэ соедниһин бөөдүүд довтолгоо хэтжөөжэ, 3.000 шахуу гитлеровецүүдыг, 25 немецкэ танк, 49 өтө буу, 30 миномёт үгы хэлэн ба трофей бүдүлжэ абажа. хувчүүдыг плендэ абаһан байха юм. Немецкэ частиниг подразделение түрүүн хууриин газаршаа хобо сохил гаргаа. Тээ хууриин газарнуудай түлөө болоһон байдаануудта дайсанай 600 солдат үгы хэлгэжэ, 8 танк гэмтэһэбэ. Нүгөөтэ учасок дээр манай частинууд дайсанай танкнууд ба ябган сэргээгэй хэдэн контрактануудыг сугариса соёло. Немецкэ частини бөөдүүд сугариса ябга гитлеровецүүдыг мүрдэн, немецкүүдэй сэргүүсэлтын хэсгэ үзэл болгоһон томо һуурин газарта сумар ороһон ба хатуу шанта тэвчлэһэн хэсгэ эсэртэ тэрэгнэ эзэлһэн байна.

Манай авиаци газар дээрхи сэргүүдэйгээ довтолгоо элбэгшгүйгээр тэмжэнэ. Шухала удахалартай үнэрэй оршондо немецүүд довтолгоо абаха Немецкэ частини подразделениеүүдтэ үсэг шанта сэргүүсэлтэ үзүүлбэ. Советскэ Союзай Герой майор Коржневий командалга дор ябган манай 20 штурмовик дайсанай дайшагы гурьмудтэ зэрэ бомбонуудыг хаяһан ба немецүүдыг үхэр буу ба пулемётнуудар хатуу шантагаар буудалһан байна. Манай ябган сэргүүд атгадаа орожо үндэрыг эзэлбэ. Штурмовик ахалагша лейтенант

гүүдыве дабан гаража, 25 хэдые хандаргад, айтхатар шагша тулаада хэбөөшгээ һувчээр энэ үндэрыг эзэлһэн байна. Тэндэ болоһон байдаанай эсэртэ 600 гаран немецкэ солдат ба офицерүүд, 10 миномёт ба 25 пулемёт үгы хэлгэжэ.

★ Ленинградскэ фронт дээр ахалагша лейтенант Михаил Вакиин түрүүлгэй бүлэг снайперүүд 25 үдэртэ манай хамгаалгын түрүү зах дээр нуу гала бүтүһан юм. Энэ үдөө ээ снайперүүд дайсанай 215 солдат ба офицерүүдыг үгы хэе. Ефрейтор Алексей Белов—21 немецкэ, ефрейтор Махмут Сабаев 19 немецкэ, ахалагша лейтенант Вакиин 14 гитлеровцыг хуяба.

★ Манай дивизион солдауду 1943 оной табар ба зунда эхэ найдагатай байһан юм. Удахалгүй германска арми довтолгоо хэжэ, Сталинградтай түлөө ородууднаа харуу үбөөгөө абаха байха гэжэ хэдэн һэрн тулшада билдэртэ идэн хэлэһэн һэн. Курскта довтолгоо хэлхэнэ урда үдэр ротынай командир Гитлерий приказ уршажа үнөө, билдэр Курскы эзэлжэ абаха ёстойбыг гэжэ хэлэе һэн. Зарим солдауд Гитлерий приказта найдаһан байгаа. Эдээр болбол илалгата мэршүүдэ дахин хэлэ сэгнэн германска армид эрхэ гэжэ ятгэһон юм. Теэд түрүүшымнай үдэрүүд гашуудалтайгаар урмаа хухарха ябадагыг харуулаа бэйлэ. Жыһээлхэдэ, немецкэ сэргүүд довтолгоонтой түрүүшымнэ үдэртэ бүхнэ польскэ команданиһада орохоо үзүүү эхэ һомо хэрэгсэл гаргашалаа. 3 үдэртэ немецкэ эхэ буугууд французска полкой бүхнэ үдэ гаргашалын снарягуудта орохоо үзүүү эхэ снарягуудыг гаргашалаа гэжэ батальонной командир хэлэе һэн. Энэ сасуудалтанууд болбол Курскта хэдэн довтолгоо буруу һүрөө гэжэ солдаудта айтогтохо гэжэ батальонной командирай толгойдо ороогүй. Францие дайсан эзэлһэн орохоо довтолгоонтоо 3 үдэртэ үзүүү эхэ һомо хэрэгсэл гаргашалаа дайтхай хэдэ немецкэ арми болбол туйлай хэжэ гээлтгэ орожо ямаршье аша үрэгтэйгүйгэй гэһэн абада гээшэ гэжэ батальонной командирай үгэбэ билдэр бэйлэ һэмнэ. Ингэжэ ойлгоод байхадэ ба болбол һайн зураараа ородуудай талдаа орохо гэжэ шилдэ һэм.—гэжэ Улан Армянн талдаа шэлжэн ороһон немецкэ ефрейтор Рейнд гэшэ хөөрэнэ.

ТАСС-эй мэдээсэл

«Таймс» гэгэтэ лондонско газетэ «Стар» гэгэтэ Вашингтонско газетэ СССР, США, Великобритани ба Хитлэйд түлөөлгөшөөр энэ оной июлин 13-да Вашингтондо «нөггөдөл нэрлуута тулгала ба һэргөө административн» центральный комитетэй эхлэхэ тухай хэлжэһэн проект абаһан байгаа. Тэрэ центральный комитет состав тухай дээрэ заагдаһан гүрэнүүдэй түлөөлгөшөөр тооголо болоһон хэлсэһэн тушаа мэдээсэл тунхагалагдаһан байгаа. Энэ мэдээсэлүүд соо тус аурдал тушаа хэлжэ хэлхэдэ Советскэ Союзай түлөөлгөшөөр центральный комитетэй составыг эвбхөн 4 дөржэ түлөөлгөшөөр хяаралаа гэжэ арта табиган хэбэртэй ба комитетэй составта нэмжэ үшөө гурбан гүрэн түлөөлгөшөөр оруула тухай дурада болбол «Советскэ Союзай эхэ илалгаар» орхитгоһон юм гэжэ хэбэртэйгэ баталан хэлэгдэһэн байна.

Ингэжэ баталан хэлэһэн абадал бол үнэн байдалтай нилдэһэнгүй гэжэ мэдүүлжэ ТАСС элбэгшлэһэн. Үнэндэ хадаа дээрэ заагдаһан дүрбэ дөржавн түлөөлгөшөөр административн центральный комитетэй состав байгуула тухай дурада болбол элбэг хэбэн оной США-гэй гүрэнэй депутаментын проект соо хэлэһэн байгаа. Ингэжэ тус дурадагы Советскэ Союзай түлөөлгөшөөр эвбхөөр нөггөһөн байгаа юм.

Республикын сабшалан дээрһээ

Үбһе сабшагдадай мүрысөөн

Хорин аймагтай «Родник» ба «III Интернационал» колхозуудай гар хажуурша ба машинистүүд мүрысөөн. «Родник» колхозой гар хажууршад нүхэ Мария ба Михаил Залуцкий, Я. Ситников, М. Мажанов гэгшэд үдэрийгөө нормые ходоодо 120—130 процент дүүрэнэ. «III Интернационал» колхозой ма-

шинистүүд нүхэ Дымбарылова, Цыденова, Нимаева гэгшэд үдэрийгөө нормые 150 процент хүртэр дүүрэхэ агуураа эрхим шагнараг хүдэлжэри хантаа, Эгээ мүнөө «III Интернационал» колхозой гар хажууршад ба машинистүүд түрүүлжэ ябана.

О. Гомбова.

Хуряалгаа хурданаар ябуулна

Хажынгийн аймагтай колхозуудай дунда үбһе хуряалга ба снэс даралгын талаар Чесанын сомоной Сталиной нэрэмжэтэ ба Дезде Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд шилдэг туруур ябана. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 350 га сабшалангай үбһе хуряалаһаа гадна, хамтынгаа малда 120

тонно снэс дараба. Сталиной нэрэмжэтэ колхоз 9 сенокосилгаар үбһээс хадахында хажуурша гар хажууршаһын угаа олоор гаргана. Үбһе сабшала ба үдэрлэлтэ «Ударица» колхоздо эршэлтэй ябана.

Д. Дашев.

Набшан тэжээл бэлэдхэнэ

Баргажанай аймагтай Ворошиловый нэрэмжэтэ колхоздо агууша малдаа нэмэлтэ тэжээл—хунай ба бургаданай шабта намаа элбэг эхээр бэлэдхэнэ зорилоор үлхүүдтэ ба үбгэд түшмэлөө бүрхэһэн тухай бригада хүдэлмэригнэ. Эмхидгэдэһэн энэ бригада нүхэр

М. Симоновой хүтэлбэри дор ябажа, хэдхэн үдэрэй турша соо 20 центнер набша намаа бэлэдхэ. Эдэнэр хүрдэбшалааа улам шагнагдажа нүхэр эхэ илэ тэжээл бэлэдхэбэ гэһэн уалга абанхай.

Н. Трофимов.

1.346 центнер үбһе һүрилбэ

Хэлтэ мүрэнэй урда бөөдэ ажалыгша хэлжэһэнэй ба хүн войнигошье талаар байн ба үнэр үргэн Ворошиловый нэрэмжэтэ колхоз хүтэлжэ байдаг. Ворошиловый нэрэмжэтэ колхоз Бичурин аймагтай хамтагэй эхэ колхоз юм. Энэ колхоз үбһе хуряалга ба снэс даралганда хэжэ хэзэһэнхэйбэ эмилтэйгээр орохо, ямар 430 га үбһе сабшала. 1.346 центнер һүрилбөд байна. Хаатагай үргэн хадалан сабшалан дээрнэ 270 колхозник, 12 сенокосилга

ба 14 морш тармуур хүдэлмэригнэ. Үбһе хуряалга тон боһон бэлдэр соо дүүржэжэ, онсо фэйнаар урдаглан тарша талхавайгша хуряалганда эрхим бэлэдхэлтэйгээр ороһонд гэһэн нягтын зорилго ворошиловыйд урда табигхай. Ворошиловый нэрэмжэтэ колхозой частнууд зорилгодоо хүржэ, үбһе хуряалга ба снэс даралгын фронтвой ёһоор үнэртэхэ байһаншаа ямар бэлдэр түрэхэ гээшэб.

Б. Бармацаренов.

СЭЛЭНГЭЭЭ ӨРЭЭН БЭШЭГҮҮД

I. ВОЖДИНГОО УРЯАЕ ДАЙШАЛХЫ ХЭРЭГҮҮДЭЭР ХАРИУЛНА

Сэлэнгын аймагтай Загастайн сомоной Сталиной нэрэмжэтэ колхоз аймагтайгаа эгээд эхэ колхозын мүн.Талха талха ехнэ тардаг ба адуушаах олоор үчөөлтэ юм. Энэ колхозой малшад, том сомоленууд агуусха вождь нүхэр Сталиной Майн I-эй приказтай танилсахада ба республикындаа 20 жэлэй алдарта ойн урда тээхи мүрысөөнд оролсожо абаһан тодорхой ялгануудта үнэн хэбэр дээрнэ бөлүүжэ. адууша малайгша тоо төлгойе нилээд олоһорулба.

Малай тоо толгойе олоһоруулаха түрэнэй түсбөи өөрөө томо малай талаар 107 процент, хони ямаанай—102 процент, гаднын—335 процент дүүржэбэ. Малажалы хайһан гэжэ харуулаха ба тэдэрнэ абажа болохо элбэг шэмынэ хайһан гэжэ үсвэд абаха ёстойгэй гэһондой бодото үзэртэ жэшэе каруулаһан ривалшадараа слайдхэйнд омгоорхоно. Эрхим ваалиша нүхэр Гарма-Цыбик Бадмаринчинова абаад үзөө. Нүхэр Бадмаринчинова болбол өөртөө даалгаһаһан 11 үсөөһөө 11 түл абажа, тобир байһанг түлхүүдтэ байханаа гадна 1.978 литр һү шажа, эхин хэдэг жэл соо һү шажа түсөөбө 190 литрээр үзүүдэн дүүржэб. Нэгшье түлэй ходоото хэргүй нүхэд Д. Цыденова, Д. Бармаева гэгшэд агууша эрхим хүдэлмэригнэ жэшэ харуулаа. Хони ямаа харуулаһаншаа бэйлэб ба эхэ амжалта туулаа. Хоншөөр нүхэр Долгор Шыбжажалева түсөөһэй ёһоор 49 килограмм хоёр ямаашаа һамважа абаһын ороно 50 гаран килограмм баһын мүнөө 400 толгой хүрбэ эшгэдэ нэгшье хорлоготгүйгээр томо тобир болжол байһа. 209 килограмм брынэ бэлэдхэһын ороно 240 килограмм бэлэдхэһэн нүхэр Ди-

мит Бадмаринчинова гэгшэ абаһан 202 толгой хүрбэ эшгэдэ сум мал болжол байханаа гадна үшөө 100 толгой хүрбэ эшгэдэ хуягжэ байна. Тиххэе гахайһан нүхэр Шыбжажалева Самбуева түсөөһэй ёһоор 112 толгой гахайн поршонохо абаха байһан аад, 202 толгой түл абажа. Үшөө 60—70 поршонохо түрэхэ юм. Сталиной нэрэмжэтэ колхозой адууша малшад агар тарган. Сталинойд республикындаа 20 жэлэй ойдо 171.545 литр һү тушаажа, һү тушааха жэлэйгээ түсбөи 102,7 процент дүүржэ. Мүнөө 1944 ойдо оруулаха һүе авалсар оруулаха эхлэжэ. Тэршөөр лэн гүрэнэ ноһоо, брынэ ба үндэг тушааха түсбөи үзүүдэн дүүржэб. Энэ бүхнэ амжалтанууд болбол имагатай ажалтай амхидхэлые эвбөөр табжа, социзмээр үргэнөөр дэлгэрүүлһэн дээрһээ туйлагдаба. Малажалы олоһоруулаха гүрэнэй түсбөи дүүрэлтэдэ комсомоленууд угаа эхэ үүржэ дүүржэ. Гүрты лаанша комсомолка нүхэр Дулма Лубсанжалева малайгша тоо толгойе нилээд олоһоруулахаа гадна үрэнэ түшмэлгата ёстойгэй бүхнэ эхэ хоолой зүйлнүүдые сум тушаагаа. Комсомолка нүхэр Ц. Чагдурова һү шажа түсбөи дүүржэһэн ба абаһан түлөө сум мал болжол байна. Үхэр малга түхэрөөн сүүдэ соо агуулажа ашад шэмынэ эхэ болгохо хэрэгтэ комсомоленууд угаа эхэ үүжэ хээ.

Ингэжэ Сталиной нэрэмжэтэ колхозой членүүд, тэрэ тоодо комсомоленууд агуушэ вождийнгоо урда дэйшлалхи хэрэгүүдээр харуулажа байна.

Н. Халтанов.

с. Арбузово, июль

Июлин 18-ай оперативна мэдээсэл

Июлин 18-ай туршада манай сэргүүд фронтын ОРЛОВСКО учасок дээр дайсанай сэргүүсэлтэ ба контрактануудыг нутаг дараг довтолгоо үргэлжлүүлжэ, 4—6 километр урагшаа дабышаа. БЕЛГОРОДСКЭ зүгтэ тагнуулаш үнэ бэлдэртэ эхээр хэдгээ байна. Июлин 17-ой туршада манай сэргүүд фронтын Орловско учасок машина гэмтэһэн ба үгы хэлэн байна. Агаарай байдаануудта ба зөм гнз артиллерийн буудалгаар дайсанай 137 самолёт үгы хэлгэжэ.

Фронтын Орловско учасок дээр манай сэргүүд дайсанай сэргүүсэлтэ ба контрактануудыг нутаг дараг довтолгоо үргэлжлүүлбэ. Немецкэ соедниһин частнууд хэлхэнэ хууриин газарнуудыг хэбэ ороһонд гэһэн нягтын зорилго ворошиловыйд урда табигхай. Ворошиловый нэрэмжэтэ колхозой частнууд зорилгодоо хүржэ, үбһе хуряалга ба снэс даралгын фронтвой ёһоор үнэртэхэ байһаншаа ямар бэлдэр түрэхэ гээшэб.

Б. Бармацаренов.

★ Дайсанай байһан газарта нэбтэрэн ороод, дайсанай буудалгын үүрбэ тэвчлэжэ, 10 гитлеровцыг, нэгэ немецкэ офицерыг плендэ абаһан байгаа. Старшина Егоров гар пулемёттоороо буталжа, дайсанай «Мессершигт—109» гэдэг истребительнэ улаагаа. Улаан армеец Каврыга гэгшэ гаш буудаха буугай хоёр буудалгаар «Юнкер—88» гэдэг бомбардировщикыг галдаба. Тэрэ самолёт манай территория дээр улажа эхилжэһэн галда шатаа.

★ Новороссийскаа зүүн-хойтуур немецүүд урда үдэрыг айдһан үдэртэ тээршүүлжэ абаһан байгаа. Старшина Егоров гар пулемёттоороо буталжа, дайсанай «Мессершигт—109» гэдэг истребительнэ улаагаа. Улаан армеец Каврыга гэгшэ гаш буудаха буугай хоёр буудалгаар «Юнкер—88» гэдэг бомбардировщикыг галдаба. Тэрэ самолёт манай территория дээр улажа эхилжэһэн галда шатаа.

★ Новороссийскаа зүүн-хойтуур немецүүд урда үдэрыг айдһан үдэртэ тээршүүлжэ абаһан байгаа. Старшина Егоров гар пулемёттоороо буталжа, дайсанай «Мессершигт—109» гэдэг истребительнэ улаагаа. Улаан армеец Каврыга гэгшэ гаш буудаха буугай хоёр буудалгаар «Юнкер—88» гэдэг бомбардировщикыг галдаба. Тэрэ самолёт манай территория дээр улажа эхилжэһэн галда шатаа.

★ Ленинградскаа областини нэгэ районда абуулаха хэжэ байһан партизанска отрядта сэргүүд томо дарательна экспедицие немецүүдтэ абуулаһан юм. Дайсанай 1.000 солдат ба офицерүүд танкнууд ба артиллерийтэйгээр ержэ партизануудыг бэлдэжэ. Советскэ патриотууд хоёр үдэрэй туршада эрхэн тойрон элбэгшэн хамгаалаа, дайсанай атамануудай урдаһаа тулаһан

байгаа. Тэсэмтэй тулаһаараа немецүүдэй хүснэй барадуудад партизанууд контракта хэлэ хүрээһэн сахарлыгэ дааб сохин гараба. Тус байдалаа немецүүд эвбхөн адуулажа 130 солдат ба офицерэ гэгжэ. 2 немецкэ танк ба һомо хэрэгсэлтэй хэдэн автомашина үгы хэлгэһэн байна.

★ Орловско фронт дээр плендэ абаһан немецкэ солдауд немецкэ армийн хүнш гээлтгөнүүдтэ орожо байһан тухай мэдээсэл.

★ Ородой артиллери ба авиаци манай толкын зэргыг эхээр хоолонох мотана. Зарим подразделениеүүдэй түрүүшымнэ үдэртэ личнэ составындаа 60 шахуу процентны гээжэ һэн. Ородуудай довтолгоо хэжэ, манай хамгаалгыг сүмэ сохилохоор, командосаннай ба һэлэвгдэхөө айжа суугарха приказ үгөө болжэ. Айхн гүрмүгэй тэрбэлтэ боложо эхилһэн байгаа. Олоо солдауд, буу зөөл, шинель, хувилга ба бусад элдэглүүдэ хаяжа ябажа гүйлдөө һэн. Мэгдэл өйнөөнэй гараха хамбааша билдэр өөршөөнөө эвбхондой таһаран галаарад плендэ орохо гэжэ оролдуу тэмшэ эрбэ һэмнэ.—гэжэ 56-лахи немецкэ ябган сэргээг дивизион 192-дохн полк-оно Улан Армянн талдаа шэлжэн ороһон ефрейторүүд Людвиг В. ба Август К гэшад хөөрөнэ.

★ Ородуудай довтолгын түрүүшымнэ үдэртэ 6-дахн ротын 80 солдайнаа оролтоо 8 хүн бүтэн үзһэн аад, тэдншье плендэ ороо.—гэжэ 482-дохн немецкэ ябган сэргээг толкын 6-лахи ротондой плендэ ороһон унтер-офицер Иоганн Штеберг гэшэ хөөрөнэ.

★ Командосаннай ородуудай довтолгыг тогтохо гэжэ бүхнэ оролдоло гаргаа һэн. Теэд тэрбэлдөөнэ үрэ туһа гараагүй. Гурбан үдэртэ длыншымнай олоо подразделениеүүд үгы хэлгэжэ. Ородуудай батареини газуу буудалга билдэрэй хэргы мүрысөөнэй алдуулаа. Билдэр хайшашье ошоһоо, юмшье хэлжэ мэдэхэ болжорхөө һэмнэ.

★ Ородууд билдэрэй зунга Сталинград бэлэдхэжэ байна.—гэжэ солдауд айлилар хөөрөлжэһе һэн.—гэжэ 208-дахн немецкэ ябган сэргээг дивизион плендэ абаһан фельдфебель Герберт Гёндолар гэшэ хөөрөнэ.

Сүүдэй процесс

Краснодар город ба Краснодарскэ хизаарыг саг зуура эзэмдэхэ үдэр тэндэхи территория дээрэ немецко-фашистка булимтаргашад ба тэднэ туһанаршадэй хэдэн зэрлэг муухай ашанууд тухай хэрэг тушаа

Сэрэгэй трибуналай приговор

Июлин 17-ой үдэрын заседани дор Хойто Кавказскаа фронтын Саратов Трибуналай түрүүлжэ Юстицие подкомисси нүхэр Н. Я. Майоров гэгшэ Краснодар город ба Краснодарскэ хизаарыг саг зуура эзэмдэхэ үдэр тэндэхи территория дээрэ немецко-фашистка булимтаргашад ба тэднэ туһанаршадэй хэдэн зэрлэг муухай ашан тухай хэрэг тушаа сэрэгэй трибуналай гаргаһан приговорыг сонсохоб.

Эндэ сүлдэгдэлшэд булгадаа 8-ой ороһондоо урбажа. Краснодар город ба Краснодарскэ хизаарай территория дээрэ немецко-фашистка булимтаргашад хэдэн хорто муухай ашануудыг хэлжэ, хабаадаһан гэхэ гв, а РСФСР-эй Улдоорно Кодексин 58—«А» ба 58—1 «Б» статьянууд соо ираалгадһан гэмтэ ябадануудыг хэлжэ зэмнэ торлобо гэжэ сэрэгэй трибуналы тоолоод, СССР-эй Верховно Совет Президиумэй 1943 оной апрелин 18-ой үдэр гаргаһан Энэ ороһондоо урбада тухай Указын хүтэлбэри бэлдэшидхэншынэ:

Сүлдэгдэлшэ Тищенко В. И., Рещалов И. А., Ластовина М. П., Пушкарев Н. С., Мисан Г. Н., Напцок Ю. Н., Котомцев И. Ф. ба Иляев И. Ф. гэгшэдыг үлжэжэ саавалда гоё.

Тучков Г. И. Павлов В. С. ба Пармонов И. И. гэгшэд байхэ эхэ элдбегтэйгээр туһалаагүй байһан хэдэн тус буржаны 20 жэлэй болзортойтоо катаржаа хүдэлмэриэ абуулаха.

Сүүдэй сал соо сугарһан Краснодар городской олоо тоото ажалшад сүүдэй приговорыг айтхатар анхаралтайнша шантажа, нөгшөн бахалгайгаар һайшиг утгаһан байха юм.

г. Краснодар, июлин 17.

Эхэ орондоо урбагшад тухай приговор хүсэндэ оруулагдэ

Краснодар городто ба Краснодарскэ хизаарта немецко-фашистка булимтаргашад хэдэн зэрлэг муухай ашанууд тухай хэрэг тушаа сэрэгэй трибуналай гаргаһан приговорыг сонсохоб. Эндэ сүлдэгдэлшэд булгадаа 8-ой ороһондоо урбажа. Краснодар город ба Краснодарскэ хизаарай территория дээрэ немецко-фашистка булимтаргашад хэдэн хорто муухай ашануудыг хэлжэ, хабаадаһан гэхэ гв, а РСФСР-эй Улдоорно Кодексин 58—«А» ба 58—1 «Б» статьянууд соо ираалгадһан гэмтэ ябадануудыг хэлжэ зэмнэ торлобо гэжэ сэрэгэй трибуналы тоолоод, СССР-эй Верховно Совет Президиумэй 1943 оной апрелин 18-ой үдэр гаргаһан Энэ ороһондоо урбада тухай Указын хүтэлбэри бэлдэшидхэншынэ:

Сүлдэгдэлшэ Тищенко В. И., Рещалов И. А., Ластовина М. П., Пушкарев Н. С., Мисан Г. Н., Напцок Ю. Н., Котомцев И. Ф. ба Иляев И. Ф. гэгшэдыг үлжэжэ саавалда гоё.

Тучков Г. И. Павлов В. С. ба Пармонов И. И. гэгшэд байхэ эхэ элдбегтэйгээр туһалаагүй байһан хэдэн тус буржаны 20 жэлэй болзортойтоо катаржаа хүдэлмэриэ абуулаха.

Сүүдэй сал соо сугарһан Краснодар городской олоо тоото ажалшад сүүдэй приговорыг айтхатар анхаралтайнша шантажа, нөгшөн бахалгайгаар һайшиг утгаһан байха юм.

г. Краснодар, июлин 18 (ТАСС).

Орел гэдэг түмэрэмэй узелда, Нэвля, Карачев гэдэг станцинуудта ба дайсанай аэродромуудта манай авиаци довтолгонуудыг хэбэ

Июлин 17-ой һүни манай авиаци Орел гэдэг түмэрэмэй узел Нэвля, Карачев гэдэг станцинуудта ба дайсанай аэродромуудта довтолгоо хэбэ. Орел гэдэг түмэрэмэй узелда олоо фураһа ба га аһаадаг бомбонууд хаяжа. Бомбодолго болоһондой эсэртэ арбад хэбэг түмэр гаража дайсанай эшелонууд ба эшелууд шатаба. Түмэрэй гарахалгаар хүсэтэ төһөрлөгүнүүд болоо. Нэвля ба Карачев гэдэг түмэрэмэй станцинууд дээрэ бомбонуудай сэхетуудтаар дайсанай сэрэгэй хэлэв эшелонууд хиа бала сохилдоһон байгаа.

Немецкэ самолетууд олоороо бөөнөржэ байна гэжэ элбэгшэ аэродромуудыг мүн манай самолетууд бомбодолоо. Дайсанай горьтойгон тоото самолетууд үгы хэлгэһэн ба гэмтэжэһэн байгаа. Манай 3 самолёт аэродромдоо бусажа эрөөгчү.